

Pääluokka 24

ULKOMINISTERIÖN HALLINNONALA

Selvitysosa: Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan päämääränä on turvata Suomen itsenäisyys ja alueellinen koskemattomuus, estää Suomen joutuminen sotilaalliseen konfliktiin ja taata suomalaisten turvallisuus ja hyvinvointi.

Ulko- ja turvallisuuspolitiikan perustana ovat oikeusvaltioperiaate, ihmisoikeudet, tasa-arvo ja demokratia. Tiivis yhteistyö kumppanimaiden kanssa, hyvät kahdenväliset suhteet sekä kansainvälisen oikeuden kunnioittaminen ja vahvistaminen ovat Suomen kansainvälisten suhteiden kulmakiviä. Euroopan unioni ja puolustusliitto Nato muodostavat Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan yhteistyövaraisen ytimen.

Hallinnonalan toimintaympäristö

Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa tehdään vakavassa ja vaikeasti ennakoitavassa toimintaympäristössä. Maailmanpoliittisessa tilanteessa on tapahtunut merkittäviä muutoksia. Maailmanjärjestystä määrittävät yhä enemmän valta ja voima sekä suurvaltojen välinen kilpailu. Jaettujen arvojen merkitystä koetellaan ja välittömien intressien tavoittelu korostuu. Muuttuvassa tilanteessa Suomelle on yhä tärkeämpää puolustaa ja vahvistaa sääntöpohjaista kansainvälistä järjestelmää.

Sotien ja konfliktien vaikutukset ovat globaaleja. Euroopan turvallisuusympäristö pysyy epävakana Venäjän jatkaessa hyökkäyssotaansa Ukrainassa. Venäjä muodostaa pitkäkestoisen uhan euroatlantiselle turvallisuudelle. Lähi-idän eskaloitunut tilanne vaikuttaa yhtäältä talouteen ja turvallisuuteen myös Euroopassa ja ohjaa globaalia huomiota pois päin Venäjän hyökkäyssodasta. Lisäksi sen geopolittiset vaikutukset tulevat olemaan kauaskantoisia. Euroopan valtioiden vastuu maanosansa turvallisuudesta korostuu entisestään. Ukrainan selviäminen on koko Euroopalle merkittävä turvallisuuspoliittinen intressi.

Euroopan unioni on Suomen tärkein poliittinen ja taloudellinen viitekehys ja arvoyhteisö. Yhtenäinen, vahva, kilpailukykyinen ja strategisesti vaikuttava Euroopan unioni on Suomen etu. Euroopan unionin puolustuksen ja turvallisuuden vahvistaminen sekä kokonaisuusturvallisuusajattelun edistäminen ovat keskeisiä intressejä Suomelle.

Nato-jäsenyys vahvistaa Suomen turvallisuutta ja Pohjois-Euroopan vakautta. Lisääntynyt hybridivaikuttaminen osoittaa sisäisen ja ulkoisen turvallisuuden erottamattomuuden. Pohjoismaisen yhteistyön strateginen merkitys kasvaa ja Pohjoismaat muodostavat Suomelle ydinviiteryhmän ulko- ja turvallisuuspolitiikassa. Itämeren alueen ajankohtaiset turvallisuuskysymykset ovat tiivistäneet erityisesti Pohjoismaiden ja Baltian maiden (NB8) yhteistyötä ja lähentäneet suhteitamme myös muihin Itämeren alueen liittolaisiin Saksaan ja Puolaan. Suomi tavoittelee vahvaa strategista kumppanuutta myös Britannian ja Ranskan kanssa.

Yhdysvallat on Suomelle strateginen kumppani ja liittolainen, ja liittolaisuus rakentuu pitkäaikaisen ja moniulotteisen kumppanuuden pohjalle. Transatlanttinen toimintaympäristö on murroksessa. Yhdysvaltojen kansallisia etuja edistetään uudella tavalla ja politiikkaa ohjaa aiempaa vahvemmin transaktionaalisuus. Suomi jatkaa etujensa mukaista yhteistyötä Yhdysvaltojen kanssa laaja-alaisesti panostaen omiin vahvuuksiinsa ja ottaen huomioon Suomen ja Euroopan kokonaisintressit.

Suomi panostaa suhteiden syventämiseen liittolaismaa Kanadan sekä Australian, Etelä-Korean ja Japanin kanssa tiivistämällä poliittista dialogia sekä kehittämällä yhteistyötä turvallisuuspolitiikan, puolustuksen, kaupan, teknologian ja tutkimuksen alueilla. Arktisen alueen geopolittinen, ympäristöllinen ja taloudellinen merkitys lisääntyy edelleen. Afrikan merkitys EU:n naapurina ja strategisena kumppanina kasvaa, samoin kuin useiden muiden globaalirooliaan kasvattavien toimijoiden, kuten Intian, Brasilian ja Persianlahden maiden. Latinalaisesta Amerikasta Suomi ja EU löytävät useita samanmielisiä kumppaneita, joiden kanssa on myös paljon kaupallista potentiaalia.

Kansainvälisen kehitysyhteistyön murros vaikuttaa myös Suomen kehityspolitiikkaan. Muutosta kansainvälisen kehitysyhteistyön rahoituksessa kuvaa, että Yhdysvaltojen ja muiden perinteisten rahoittajamaiden leikkausten myötä kansainvälinen kehitysrahoitus on vähentynyt ennätyksellisesti. Suomi toteuttaa kehitysyhteistyö strategisesti, yksi-

tyistä rahoitusta vivuttaen ja suomalaisia toimijoita osallistaen. Kehitysyhteistyö on osa Suomen kokonaisvaltaisia maasuhteita.

Monenvälisen yhteistyön rooli maailmanlaajuisiin haasteisiin vastaamisessa säilyy keskeisenä, mutta järjestelmään kohdistuu mittavaa painetta. Ilmastomuutos ja luontokato sekä muut laajat haasteet, kuten lukuisat aseelliset konfliktit, autoritaarisuuden uhka demokratialle ja ihmisoikeuksia sekä sukupuolten tasa-arvoa vastustava liikehdintä, vaikuttavat epävakauttavasti toimintaympäristöön ja -mahdollisuuksiin. Nämä vaikeuttavat myös kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamista.

Protektionismi, kilpailu kriittisestä teknologiasta ja raaka-aineista sekä sääntöpohjaiseen kansainväliseen järjestelmään kohdistuva paine haastavat kansainvälistä kauppajärjestelmää. Taloudelliset riippuvuudet nähdään yhä enemmän haavoittuvuuksina, joiden riskit on tiedostettava ja joita on ennaltaehkäistävä. Avoin ja monenkeskinen sääntöpohjainen järjestelmä on edelleen Suomen kauppapolitiikan perusta. Tärkeimpänä tavoitteena on edistää suomalaisten yritysten vientiä ja investointeja. Samalla on otettava huomioon huoltovarmuus ja turvallisuus.

Kotimaassa tarvittavan talouskasvun luomisessa kauppapolitiikalla ja viennin edistämisellä on tärkeä rooli, jota Business Finlandin ulkomaantoimintojen integrointi ulkoministeriöön korostaa. Ulkoministeriön toimintaan vaikuttaa myös Suomen kansallinen toimintaympäristö, mukaan lukien kansantalouden tila. Vienninedistämistoiminnan tehostamisessa kiinnitämme erityistä huomiota kansainvälistymiseen valmiiden pienten ja keskisuurten yritysten tarpeisiin.

Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet

	2025 toteutuma/arvio	2026 arvio	2027 arvio
Suomen ja Euroopan turvallisuus ja tulevaisuus			
— Tuki Ukrainalle; ulkoministeriön momentit (milj. euroa)	48,7	66,5	64,5
— Hallituksen esitykset kansainvälisistä sopimuksista (kpl)	6	7	5
Suomen kasvua tukevat taloussuhteet			
— Team Finland -työstä saatu asiakas- ja sidosryhmäpalaute (1—5)	4,3	4,1	4,1
Kokonaisvaltaisen ja tuloksellisen kehityspolitiikan toteuttaminen			
— Vahvistetaan naisten ja tyttöjen asemaa (osuus kehitysyhteistyöstä, %)	80	85	85

Sukupuolten tasa-arvo

Suomi edistää naisten ja tyttöjen oikeuksia läpileikkaavasti ulkopolitiikassaan. Sukupuolten tasa-arvon takaaminen ja edistäminen sekä sukupuoleen perustuvan syrjinnän kieltäminen on myös Suomessa voimassa oleviin ihmisoikeussopimuksiin sekä EU-oikeuteen perustuva velvoite.

Naisten osallistuminen ja osallistaminen kriisien ratkaisemiseen on Suomelle tärkeä painopiste. Suomi edistää YK:n päätöslauselman 1325 ”Naiset, rauha ja turvallisuus” toimeenpanoa niin kansallisesti kuin kansainvälisesti YK:ssa, EU:ssa, Etyjissä ja Natossa. Suomi edistää naisten osallistumista sotilaalliseen kriisinhallintaan mm. tukemalla naisrauhanturvaajien koulutusta ja rekrytointia. YK:n tavoitteena on, että rauhanturvaajista 15 % ja sotilastarkkailijoista 25 % olisi naisia vuoteen 2028 mennessä. Suomessa sotilaallisissa kriisinhallintaoperaatioissa palvelevien naisten osuus on viime vuosina ollut n. 5—6 %. Tavoitteena on nostaa naisten osallistumista edettäessä kohti YK-tavoitetta. Suomi pyrkii kasvattamaan naisten osuutta myös siviilikriisinhallinnassa. Suomen siviilikriisinhallinta-asiantuntijoista naisia on viime vuosina ollut n. 48 %.

Suomen rauhanvälitystoiminta edistää osaltaan YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1325 (Naiset, rauha ja turvallisuus) toimeenpanoa. Suomen neljännen kansallisen Naiset, rauha ja turvallisuus -toimintaohjelman läpileikkaavia teemoja ovat naisten osallistumisen vahvistaminen, tietopohjaisuuden vahvistaminen, kumppanuuksien vah-

vistaminen sekä ilmasto- ja ympäristökysymysten linkitys Naiset, rauha ja turvallisuus -agendaan. Rauhanvälitykseen osoitetuilla määrärahoilla edistetään naisten osallistumista rauhanprosesseihin ja tuetaan naisrauhanvälittäjäverkostojen toimintaa.

Suomen kehityspolitiikan yksi painopiste on naisten ja tyttöjen aseman ja oikeuksien, mukaan lukien seksuaali- ja lisääntymisterveyden ja -oikeuksien, vahvistaminen. Painopiste näkyy mm. Suomen YK- ja kansalaisjärjestöjen rahoituksessa ja maaohjelmissa. Kehitysyhteistyöhankkeita, joiden osa- tai päätavoitteena on naisten ja tyttöjen aseman ja oikeuksien vahvistaminen, tuetaan arviolta 324 milj. eurolla kehitysyhteistyömäärärahoista.

Sukupuolinäkökulman vahvistamiseksi kehitysyhteistyössä Suomi tavoittelee vaiheittain EU:n linjauksen mukaisesti sitä, että uusista hankkeista 85 % sisältää sukupuolten tasa-arvoa edistäviä tavoitteita sekä sukupuolten tasa-arvon valtavirtaistamista kaikessa kehitysyhteistyössä. Vuonna 2027 kehitysyhteistyömäärärahoista rahoitettavista uusista hankkeista n. 85 % sisältää sukupuolten tasa-arvoa edistäviä tavoitteita.

Kestävä kehitys

Ulkoministeriö toimii YK:n Agenda2030:n kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamiseksi sekä edistää ilmastopimusten toimeenpanoa ja osallistuu kansainväliseen yhteistyöhön, jolla torjutaan ilmastomuutosta ja edistetään siihen sopeutumista. Kehityspolitiikka on osa Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa ja tukee osaltaan myös Suomen strategisia taloussuhteita. Suomi nojautuu kehityspolitiikassaan omiin vahvuusalueisiinsa, joissa Suomella on hyvät mahdollisuudet tukea kestävä kehitystä. Ulkoministeriö toimii omassa kehityspolitiikassaan ja EU-vaikuttamisessaan niin, että kehittyvien maiden kestävän kehityksen investointeihin saadaan mukaan yksityistä rahoitusta ja yrityksiä. Myös kauppapolitiikassa tuetaan ratkaisuja ja linjauksia, joilla edistetään kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamista. Ulkoministeriö edistää kestävä kehitystä myös tukemalla vienninedistämisessä vihreään siirtymään ja digitalisaatioon liittyvien ratkaisujen tarjoamista maailmalle. Ulkoministeriö tukee kestävän kehityksen edellytyksiä myös siviilikriisinhallinnan, rauhanrakentamisen ja -välityksen keinoin.

Ulkoministeriön hallinnonalalla edistetään vuoden 2027 talousarvioesityksessä kansainvälisissä sopimuksissa määriteltyjä ilmastotavoitteita yhteensä arviolta 216 milj. eurolla. Laina- ja sijoitusmuotoisella kehitysyhteistyöllä näitä tavoitteita tuetaan arviolta 14 milj. eurolla. Kehitysyhteistyöhankkeita, joiden osa- tai päätavoitteena on ruokaturva, veden ja energian saatavuus sekä luonnonvarojen kestävä käyttö, tuetaan arviolta 202 milj. eurolla kehitysyhteistyövaroista.

Pääluokan valtuudet momenteittain (milj. euroa)

		2026 varsinainen talousarvio	2027 esitys
24.30.50	<i>Valtionapu Teollisen yhteistyön rahasto Oy:lle</i>		
	— muu valtuus	268,2	268,2
24.30.66	<i>Varsinainen kehitysyhteistyö (siirtomääräraha 3 v)</i>		
	— kehitysyhteistyövaltuus	163,5	364,7
	— muu valtuus (Finnfund erityisriskiluottotappiot)	150,0	-
24.30.69	<i>Tuki Ukrainalle (siirtomääräraha 3 v)</i>		
	— kehitysyhteistyövaltuus	40,0	40,0
	— muu valtuus (Finnfund erityisriskiluottotappiot)	20,0	20,0

Hallinnonalan määrärahat vuosina 2025—2027

		v. 2025 tilinpäätös 1000 €	v. 2026 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2027 esitys 1000 €	Muutos 2026—2027 1000 € %	
01.	Ulkoasiainhallinto	301 694	288 956	292 830	3 874	1
01.	Ulkoasiainhallinnon toimintame- not (siirtomääräraha 2 v)	254 514	244 418	246 243	1 825	1
02.	Team Finland -uudistuksen vien- ninedistämissen palvelut (siirto- määräraha 2 v)	21 042	22 849	23 757	908	4
20.	Tiede- ja kulttuuri-instituuttikiin- teistöjen menot (siirtomääräraha 3 v)	891	1 046	987	-59	-6
(28.)	Toimintameno säästö (siirtomäärä- raha 2 v)	—	—	—	—	0
29.	Ulkoministeriön hallinnonalan ar- vonlisäveromenot (arviomäärära- ha)	19 247	15 843	15 843	—	0
74.	Talonrakennukset (siirtomäärära- ha 3 v)	6 000	4 800	6 000	1 200	25
10.	Kriisinhallinta	67 163	74 465	61 269	-13 196	-18
20.	Suomalaisten kriisinhallintajouk- kojen ylläpitomenot (arviomäärä- raha)	40 778	53 080	45 000	-8 080	-15
21.	Siviilihenkilöstön osallistuminen kriisinhallintaan (siirtomääräraha 2 v)	17 485	17 485	13 069	-4 416	-25
66.	Rauhanvälitys (siirtomääräraha 2 v)	3 900	3 900	3 200	-700	-18
(87.)	CMI:n Rauhanrahaston pääoman korottaminen (siirtomääräraha 3 v)	5 000	—	—	—	0
30.	Kansainvälinen kehitysyhteis- työ	664 245	601 442	615 105	13 663	2
50.	Valtionapu Teollisen yhteistyön rahasto Oy:lle	0	0	—	—	0
66.	Varsinainen kehitysyhteistyö (siir- tomääräraha 3 v)	523 489	456 739	483 306	26 567	6
(67.)	Demokratia- ja oikeusvaltiotuki (siirtomääräraha 2 v)	2 904	—	—	—	0
68.	Kehitysyhteistyön yhteistoiminta- hankkeet (siirtomääräraha 3 v)	15 886	13 104	35 595	22 491	172
69.	Tuki Ukrainalle (siirtomääräraha 3 v)	47 236	56 869	56 474	-395	-1
88.	Finnfundin (Teollisen yhteistyön rahasto Oy) pääoman korottami- nen (siirtomääräraha 3 v)	5 000	5 000	5 000	—	0
89.	Kehityspoliittiset lainat ja sijoit- ukset (siirtomääräraha 3 v)	69 730	69 730	34 730	-35 000	-50

	v. 2025 tilinpäätös 1000 €	v. 2026 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2027 esitys 1000 €	Muutos 2026—2027	
				1000 €	%
90. Ulkoministeriön hallinnonalan muut menot	175 158	186 390	180 280	-6 110	-3
(23.) Etyj-puheenjohtajuus (siirtomääräraha 2 v)	10 081	1 938	—	-1 938	-100
50. Eräät valtionavut (kiinteä määräraha)	1 144	1 890	—	-1 890	-100
51. Hädänalaisten avustaminen (arviomääräraha)	8	500	500	—	0
66. Eräät jäsenmaksut ja rahoitusosuudet (siirtomääräraha 2 v)	163 265	151 562	149 280	-2 282	-2
67. Humanitaarinen katastrofiapu (siirtomääräraha 3 v)	—	30 000	30 000	—	0
95. Kurssivaihtelut (arviomääräraha)	660	500	500	—	0
Yhteensä	1 208 260	1 151 253	1 149 484	-1 769	0
Henkilötyövuosien kokonaismäärä ¹⁾	1 361	1 372	1 315		

¹⁾ Henkilötyövuosien kokonaismäärässä on vuodesta 2026 alkaen mukana Team Finland -uudistuksessa ulkoasiainhallinnolle siirtyvä ulkomaan verkoston henkilöstö. Hallinnonalalla arvioidaan olevan lisäksi sotilaalliseen kriisinhallintaan palkattua henkilöstöä v. 2027 n. 300 henkilötyövuotta, siviilikriisinhallintaan palkattua henkilöstöä n. 100 asiantuntijaa ja ulkomaanedustuksen toimipisteisiin asemamaasta palkattua henkilöstöä n. 960 henkilöä.

01. Ulkoasiainhallinto

Selvitysosa: Ulkoasiainhallinto palvelee koko valtionhallintoa, kansalaisia, yrityksiä, järjestöjä, mediaa ja muita yhteistyökumppaneita. Ulkoisen ja sisäisen toimintaympäristön kasvavat paineet edellyttävät ulkoasiainhallinnolta kokonaisvaltaista otetta, tiivistä yhteistyötä sekä kaikkien käytettävissä olevien välineiden hyödyntämistä keskeisten tavoitteiden edistämiseksi. Muuttuva toimintaympäristö vaatii ulkoasiainhallinnolta ennakointia, seurantaa, analyysiä ja joustavaa resurssien käyttöä.

Business Finlandin ulkomaantoiminnot integroitiin ulkoasiainhallintoon 1.1.2026. Integraation myötä yritykset saavat ulkomailta tarjottavat vienninedistämispalvelut keskitetysti.

Ulkoasiainhallinnon toiminta nojaa kattavaan edustustoverkkoon. Edustustoverkkoa tarkastellaan pitkällä aikavälillä suunnitelmallisesti.

Toiminnalliset tulostavoitteet

	2025 toteutuma	2026 arvio	2027 arvio
Maahantuloprosessit			
— Viisuminhakijan hakemuksen jättämisaika Schengen-säännösten mukainen (15 vrk, osuus ajanvarauksista, %)	90	100	100
— Viisumihakemusten käsittelyn enimmäisaika Schengen-säännösten mukainen (15 vrk, keskimääräinen käsittelyaika edustustoissa)	14	13	15
— Edustustoissa oleskeluluvan hakijan kuulemisten odotusaika enintään 15 pv (osuus ajanvarauksista, %)	80	80	80
Kriisivalmius			
— Tilannekuvatoiminnan aloittaminen tilanneorganisaation käynnistämistä koskevasta päätöksestä (aloitusaika enintään, h)	1	1	1
Vientivalvonta			
— Ventilupien käsittelyaika enintään 15 pv (osuus lupahakemuksista, %)	80	80	80
— Vientivalvontaa koskevat tiedustelut (vastausaika enintään, pv)	5	14	14
Pakotteiden hoito			
— Yritys-, kansalais- ja viranomaistiedustelut (vastausaika enintään, pv)	n. 28	28	28
— Poikkeuslupia koskevat päätösesitykset/lisätietopyynnöt (käsittelyaika enintään, pv)	n. 42	42	42

Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

	2025 toteutuma	2026 ennakoitu	2027 tavoite
Henkilötyövuodet	2 234	2 352	2 275
— Ulkoministeriö	780	796	754
— Ulkomaanedustus	581	576	561
— Paikallisesti palkatut	873	980	960
Työtyytyväisyysindeksi	3,2	3,2	3,2
Eläköitymisikä	64,9	66	66
Sairauspoissaolot, pv/htv	4,8	6,0	6,0

Ulkoasiainhallinnon toiminta- ja Team Finland -menot yhteensä vuonna 2027 (euroa)

Ministeriö	77 940 000
Toimintamenot	10 440 000
Henkilöstömenot	67 500 000
Edustustot, 94 toimipistettä¹⁾	164 861 000
Toimintamenot ²⁾	87 561 000
Henkilöstömenot	77 300 000
Hallinnonalan toimialavastaavat menot	27 199 000
Yhteensä	270 00 000

¹⁾ Toimipisteiden lukumäärä alueittain: Eurooppa ja Amerikka 41, Aasia ja Oseania 22, Afrikka, Lähi-itä ja Latinalainen Amerikka 24 ja pysyvät edustustot 7 toimipistettä. Väliaikaisesti on suljettu yksi toimipiste.

²⁾ Lisäksi kehitysyhteistyöedustustojen turvallisuus- ja kiinteistömenoihin arvioidaan käytettävän momenttien 24.30.66 ja 24.30.69 määrärahoja yhteensä 10 086 000 euroa.

Edustustojen henkilöstömenoissa on esitetty lähetetyn henkilökunnan peruspalkkojen lisäksi ulkomaan edustautumisen korvaukset. Paikalta palkatun henkilöstön henkilöstömenot sisältävät edustustojen toimintamenoihin.

Hallinnonalan yhteisillä menoilla katetaan vuoden mittaan mm. tieto- ja kiinteistöhallinnon sekä turvallisuuden ja koulutuksen menoja sekä ministeriössä että edustustoissa.

01. Ulkoasiainhallinnon toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 246 243 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös Suomeen suuntautuvien ministerivierailujen menojen ja niihin liittyvän tilapäisen työvoiman palkkioiden ja työnantajamaksujen maksamiseen.

Selvitysosa:

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2025 toteutuma	2026 varsinainen talousarvio	2027 esitys
Bruttomenot	290 270	267 595	272 274
Bruttotulot	21 601	23 177	26 031
Nettomenot	268 669	244 418	246 243
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	42 788		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	28 633		

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma, julkisoikeudelliset suoritteet (1 000 euroa)

	2025 toteutuma	2026 varsinainen talousarvio	2027 esitys
Maksullisen toiminnan tuotot			
— suoritteiden myyntituotot	12 846	15 657	17 531
— suoritteiden myyntituotot mom. 12.24.99 (viisumien käsittelymaksut)	7 592	8 550	8 280
Tuotot yhteensä	20 438	24 207	25 811
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset			
— erilliskustannukset	7 631	8 124	7 989
— osuus yhteiskustannuksista	32 302	34 109	33 221
Kustannukset yhteensä	39 933	42 233	41 210
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	-19 495	-18 026	-15 399
Kustannusvastaavuus, %	51	57	63

Määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon nettobudjetoitavina tuloina ulkoasiainhallinnon suoritteiden maksuista annetun asetuksen (377/2014) mukaiset tulot sekä edustustojen pankkitilien korkotulot. Hallinnonalan julkisoikeudel-

lisistä suoritteista saamat tulot kertyvät pääasiassa edustustoista saatavista passi- ja oleskelulupatuloista. Vuodesta 2015 lähtien viisumien käsittelymaksut on bruttobudjetoitu momentille 12.24.99.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Edustustoverkon toiminnan turvaaminen (siirto momentilta 24.90.50)	580
Elintarvikeviennin erityisasiantuntija Suomen Soulin-suurlähetystössä (siirto momentille 30.20.47)	-299
Erityisasiantuntija Kiovan suurlähetystössä (siirto momentilta 24.30.69)	390
Erityisasiantuntijan palkan tasokorotus ministeriössä (siirto momentilta 24.30.69)	5
Etyj-puheenjohtajuus; vakinaisen henkilöstön menot	-981
Konsulipalvelujen asiakaspalvelutehtävien tuottaminen Hätäkeskuslaitoksessa (siirto momentilta 26.30.02)	373
Liikenne- ja viestintäsektorin erityisasiantuntija Suomen pysyvässä edustustossa Natossa (siirto momentille 31.01.02)	-160
Opetusalan erityisasiantuntija Suomen Lontoon-suurlähetystössä (siirto momentille 29.40.20)	-188
Puolustussektorin erityisasiantuntijat Suomen pysyvässä edustustossa Natossa (siirto momentilta 27.01.01)	261
Puolustussektorin kansallisten asiantuntijoiden (VNC) palkkaus- ja muut menot (siirto momentille 27.01.01)	-595
Suomen pysyvän edustuston Natossa resilienssiasioiden erityisasiantuntijoiden palkkaus- ja muut menot (siirto momenteilta 26.01.01, 27.01.01, 30.01.01, 31.01.01 ja 33.01.01)	230
VN viestinnän tehtävien kokoaminen (siirto momentille 23.01.01)	-709
Palkkausten tarkistukset	3 283
Tuottavuusvähennys (Lisätoimet 2026, kevät)	-365
Yhteensä	1 825
2027 talousarvio	246 243 000
2026 talousarvio	244 418 000
2025 tilinpäätös	254 514 000

02. Team Finland -uudistuksen vienninedistämisen palvelut (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 23 757 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää ulkoasiainhallinnon Team Finland -verkoston toiminnasta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös valtionavustusten myöntämiseen valtionavustuslain (688/2001) mukaisesti sellaisille järjestöille ja yhteisöille, jotka edistävät yritysten kansainvälistymistä.

Momentille voidaan tulouttaa Team Finland -verkostosta saatavia tuottoja.

Selvitysosa: Määrärahaa käytetään Team Finland -verkoston menoihin, mukaan lukien palkkausmenot ja ulkomaan edustuksen korvaukset. Lisäksi määrärahasta maksetaan verkoston toimintaan liittyviä tietojärjestelmä-, turvallisuus- ja vuokramenoja sekä henkilöstön kehittämiseen liittyviä menoja.

Määrärahasta on varattu 1 240 000 euroa valtionavustuksiin sellaisille järjestöille ja yhteisöille, jotka edistävät yritysten kansainvälistymistä. Valtionavustuksista järjestetään erilliset hakukierrokset.

Momentilta myönnettäviin valtionavustuksiin sovelletaan valtionavustuslakia (688/2001).

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Team Finland Knowledge -asiantuntija Suomen suurlähetystössä Soulessa (siirto momentilta 29.40.20)	258
Valtionavustukset (siirto momentilta 24.90.50)	1 240
Tuottavuustoimenpiteet (HO 2023)	-590
Yhteensä	908

2027 talousarvio	23 757 000
2026 talousarvio	22 849 000
2025 tilinpäätös	21 042 000

20. Tiede- ja kulttuuri-instituuttikiinteistöjen menot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 987 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) ulkomailla sijaitsevien tiede- ja kulttuuri-instituuttikiinteistöjen ylläpitomenojen maksamiseen
- 2) ulkomailla sijaitsevien tiede- ja kulttuuri-instituuttikiinteistöjen investointimenojen maksamiseen rakennus- ja korjaushankkeissa.

Momentilta voidaan maksaa myös ennakkomaksuja. Niiden osalta määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

Selvitysosa: Ulkomailla sijaitsevat valtion omistamat tiede- ja kulttuuri-instituuttikiinteistöt ovat Villa Lante ja asunto Roomassa, Suomen Ranskan instituutti Pariisissa, Pohjoismaiden paviljonki (kolmasosa) ja Suomen Aalto-paviljonki Venetsian biennaalialueella sekä Suomen Ateenan instituutti asuntoloineen. Kiinteistöt on vuokrattu suomalaisille tiede- ja kulttuurisäätiöille niiden toimintaan ulkomailla.

Instituuttikiinteistöistä saatavat vuokratulot on budjetoitu momentille 12.24.20.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Ateenan-instituutin kiinteistöjen peruskorjaus, ylläpitomenojen alentuminen	-67
Kiinteistöjen vuokratarkistukset	8
Yhteensä	-59

2027 talousarvio	987 000
2026 talousarvio	1 046 000
2025 tilinpäätös	891 000

*(28.) Toimintamenojäätö (siirtomääräraha 2 v)**29. Ulkoministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)*

Momentille myönnetään 15 843 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös kehitysyhteistyöhön käytettyjen ja kotimaasta hankittujen palvelujen ostoihin sisältyvien arvonlisäveromenojen maksamiseen.

Selvitysosa: Arvonlisäverolain mukaan ministeriöiden kehitysyhteistyötä varten kotimaasta ostamat palvelut ovat arvonlisäverollisia. Jotta arvonlisäverolla ei rasiteta Suomen kehitysyhteistyötä, arvonlisäveromenot budjetoidaan erikseen.

Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

2027 talousarvio	15 843 000
2026 talousarvio	15 843 000
2025 tilinpäätös	19 247 269

74. Talonrakennukset (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 6 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) ulkoasiainhallinnon toimitilojen rakennus- ja korjaushankkeiden menojen maksamiseen
- 2) valtiolle vuokrattujen tilojen peruskorjausluonteisten korjaus- ja muutostöiden maksamiseen.

Momentilta voidaan maksaa myös ennakkomaksuja. Niiden osalta määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

Selvitysosa: Ulkoministeriön investointisuunnitelma sisältää 22 ulkoministeriön omistaman tai vuokraaman kiinteistön perusparannus- tai korjaushanketta v. 2027.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Yritystukisäästön uudelleenkohdennus	1 200
Yhteensä	1 200

2027 talousarvio	6 000 000
2026 talousarvio	4 800 000
2025 tilinpäätös	6 000 000

10. Kriisinhallinta

Selvitysosa: Suomi jatkaa osallistumista kansainväliseen kriisinhallintaan hallitusohjelman ja ulko- ja turvallisuuspoliittisen selonteon painopisteiden mukaisesti. Suomelle on jatkossakin tärkeää taata riittävä osallistumistaso sekä sotilaallisessa että siviilikriisinhallinnassa. Nopeat muutokset sekä Euroopan että Euroopan lähialueiden turvallisuusympäristöissä edellyttävät varautumista muutoksiin myös kriisinhallinnan osalta. Kansainvälisiin kriisinhallintaoperaatioihin osallistumalla Suomi edistää konfliktialueiden yhteiskunnallista vakautta, rauhaa, ihmisoikeuksia, oikeusvaltioperiaatetta ja tasa-arvoa. Osallistumalla kansainväliseen sotilaalliseen kriisinhallintaan vahvistetaan myös kansallista puolustuskykyämme ja kansallisia valmiuksiamme. Suomen toiminnassa korostuu kriisialueiden omien turvallisuusrakenteiden ja turvallisuustoimijoiden kouluttaminen.

Sotilaallisiin kriisinhallintatehtäviin palkattua henkilöstöä arvioidaan v. 2027 olevan n. 300 sotilasta. Suurimmat kriisinhallintaoperaatiot ovat YK:n UNIFIL-operaatio Libanonissa ja KFOR-operaatio Kosovossa. Suomi osallistuu merkittävällä panoksella Ukrainan koulutustukeen Operaatio Legiossa. Suomi osallistuu operaatioihin myös Välimeren alueella, Punaisella merellä ja Afrikassa. Lisäksi Suomi osallistuu kansainvälisiin siviilikriisinhallintatehtäviin n. 100 asiantuntijalla. Siviilikriisinhallinnassa suurimmat yksittäiset osallistumiset ovat Ukrainassa, Irakissa, Georgiasa ja Somaliassa.

Suomi jatkaa valtiollisen rauhanvälitystoiminnan kehittämistä. Ulkoministeriön rauhanvälitystoiminta keskittyy erityisesti Länsi-Balkaniin, Lähi-idän alueelle ja Afrikan sarveen. Tavoitteena on edistää naisten ja nuorten osallistumista rauhanprosesseihin. Tukea naisrauhanvälittäjäverkostoille jatketaan. Tuki uskonnollisten ja perinteisten vaikuttajien verkostolle pysyy osana Suomen rauhanvälitystoimintaa. Vesidiplomatiatoiminnan kansallisen osaamisen ja kansainvälisen yhteistyön kehittämistä jatketaan; kansainvälinen kysyntä Suomen osaamiselle vesidiplomatiassa on kasvanut.

20. Suomalaisten kriisinhallintajoukkojen ylläpitomenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 45 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) sotilaallisesta kriisinhallinnasta annetussa laissa (211/2006) tarkoitetun kriisinhallintahenkilöstön palkkaus-, päiväraha-, muonanparannusraha- ja koulutusmenojen sekä valtion eläkemaksun ja kriisinhallintahenkilöstölle palvelusajaksi otetun henkilövakuutuksen kustannusten maksamiseen sekä sotilaallisen kriisinhallintahenkilöstön ryhmätapaturmavakuutusta vastaavien etuuksien maksamiseen ja niistä aiheutuvien hallintokulujen maksamiseen
- 2) kansainvälisen kriisinhallintayhteistyön puitteissa annettavaan koulutukseen ja sen materiaalikuluihin
- 3) kansainvälisen kriisinhallintatyön puitteissa yksittäisille maille annettavasta tuesta aiheutuvien siirtomenojen maksamiseen puolustussektorilla ja vakauttamistehtäviin konfliktien jälkeen
- 4) kansainvälisten kriisinhallintaoperaatioiden taloudellisesta tukemisesta aiheutuvien siirtomenojen maksamiseen
- 5) kansallisen kriisinhallinnan veteraanikortista aiheutuvien menojen maksamiseen
- 6) yhdessä momentin 27.30.20 määrärahan kanssa enintään 450 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön, myös virkaan nimitettyjen virkamiesten palkkausmenoihin.

Käyttösuunnitelma (euroa)

04.	Suomen Kosovon kriisinhallintajoukon menot (KFOR-operaatio)	6 670 000
05.	Yhteiset menot	6 059 000
09.	Varalla käynnissä olevien operaatioiden lisämenoihin ja niiden jatkamiseen, kansallisesta kriisinhallinnan veteraanikortista aiheutuviin menoihin, mahdollisiin uusiin kriisinhallintaoperaatioihin sekä muihin kriisinhallintamenoihin	11 121 000
11.	EUTM/Somalian koulutusoperaation menot	1 068 000
14.	Libanonin kriisinhallintaoperaation menot	10 000 000
23.	Naton Irakin koulutusoperaation menot	781 000
24.	EUNAVFOR MED, Irini-operaation menot	1 105 000
25.	EUMAM/Mosambikin koulutusoperaation menot	793 000
26.	EUMAM/Ukrainan koulutusoperaation menot	237 000
27.	EUNAVFOR ASPIDES -operaation menot	376 000
29.	YK:n rauhanturvaamisen hankkeet	400 000
30.	NSATU/NATO Security Assistance and Training for Ukraine	2 012 000
31.	Operaatio Legio	4 378 000
Yhteensä		45 000 000

Selvitysosa: Operaatioiden määrärahat on mitoitettu Suomen kriisinhallintajoukkojen vahvuuksien ja tehtävävaatimusten mukaisesti ottaen huomioon ne kriisinhallintaoperaatiot, joihin Suomi suunnittelee osallistuvansa v. 2027.

Sotilaallisen kriisinhallinnan kalusto- ja hallintomenot budjetoidaan puolustusministeriön pääluokkaan momentille 27.30.20.

YK:n maksamat palkkausmenokorvaukset on budjetoitu momentille 12.24.99.

Määrärahan käytöstä arvioidaan kulutusmenojen osuudeksi 44 600 000 euroa ja siirtomenojen osuudeksi 400 000 euroa. Pääosa momentin määrärahoista siirretään puolustusvoimien käyttöön.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Käyttösuunnitelman varalla olevan erän pienentäminen (Libanonin operaation päätyminen) (Lisätoimet, kevät 2026)	-5 000
Määrärahakäytön tarkentunut arvio (Lisätoimet, kevät 2026)	-3 080
Yhteensä	-8 080
2027 talousarvio	45 000 000
2026 talousarvio	53 080 000
2025 tilinpäätös	40 778 414

21. Siviilihenkilöstön osallistuminen kriisinhallintaan (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 13 069 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) kriisinhallintatoimintaan ulkomailla osallistuvasta siviilihenkilöstöstä aiheutuvien menojen ja Suomen siviilikriisinhallintatoiminnasta aiheutuvien muiden menojen maksamiseen
- 2) vaalitarkkailijatoiminnasta aiheutuvien menojen maksamiseen
- 3) siviilikriisinhallinnan tehtävissä toimivalle henkilöstölle otetun henkilövakuutuksen kustannusten maksamiseen
- 4) siviilikriisinhallinnan projekteihin ja koulutukseen
- 5) siviilikriisinhallintaa tukevien hankkeiden valtionavustuksiin
- 6) enintään 140 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön, myös virkaan nimitettyjen virkamiesten, palkkausmenoihin.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Käyttösuunnitelma (euroa)

01.	Siviilikriisinhallinta	12 769 000
02.	Vaalitarkkailijat	300 000
Yhteensä		13 069 000

Selvitysosa: Suomi on osallistunut siviilikriisinhallintaan viime vuosina 100—150 asiantuntijan vuotuisella vahvuudella. Määrärahasolla Suomi pystyy lähettämään operaatioihin n. 100 asiantuntijaa.

Siviilikriisinhallinnan kotimaan valmiudet budjetoidaan sisäministeriön pääluokkaan momentille 26.01.04.

Järjestöiltä saatavat tulot on budjetoitu momentille 12.24.99.

Määrärahan käytöstä arvioidaan kulutusmenojen osuudeksi 12 069 000 euroa ja siirtomenojen osuudeksi 1 000 000 euroa.

Momentilta myönnettäviin valtionavustuksiin sovelletaan valtionavustuslakia (688/2001).

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Yritystukisäästön uudelleenkohdennus	-500
Toimintameno säästö (Lisätoimet 2025, syksy)	-1 339
Toimintameno säästö (Lisätoimet 2026, kevät)	-2 577
Yhteensä	-4 416

2027 talousarvio	13 069 000
2026 talousarvio	17 485 000
2025 tilinpäätös	17 485 000

66. Rauhanvälitys (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 3 200 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) sellaisen rauhanvälittämistoiminnan menoihin ja siihen liittyvän kapasiteetin vahvistamiseen, johon Suomi osallistuu
- 2) rauhanvälitystä tukeviin kahdenvälisiin ja monenkeskisiin hankkeisiin
- 3) kansainvälisissä järjestöissä ja niitä vastaavissa organisaatioissa toimivista asiantuntijoista näille organisaatioille aiheutuvien menojen maksamiseen
- 4) rauhanvälittämistä tukevien hankkeiden valtionavustuksiin
- 5) rauhanvälitystoimintaan liittyvien valtion kulutusmenojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Rauhanvälitys on osa kokonaisvaltaista kriisinhallintaa. Suomen tavoitteena on edistää rauhanvälitystä aktiivisesti ja johdonmukaisesti. Suomi tukee rauhanvälitykseen liittyviä vuoropuheluprosesseja, edistää käynnissä olevien konfliktien ratkaisua sekä vahvistaa rauhanvälitystoimintaa ja rauhanvälityskapasiteettia niin kansallisesti kuin kansainvälisestikin.

Määrärahaa käytetään noin 75 % osalta julkisen kehitysyhteistyön (ODA) kriteerien mukaisesti.

Määrärahan käytöstä arvioidaan kulutusmenojen osuudeksi 400 000 euroa ja siirtomenojen osuudeksi 2 800 000 euroa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Yritystukisäästön uudelleenkohdennus	-700
Yhteensä	-700

2027 talousarvio	3 200 000
2026 talousarvio	3 900 000
2025 tilinpäätös	3 900 000

(87.) CMI:n Rauhanrahaston pääoman korottaminen (siirtomääräraha 3 v)

2025 tilinpäätös	5 000 000
------------------	-----------

30. Kansainvälinen kehitysyhteistyö

Selvitysosa: Kehityspolitiikan painopisteitä ovat naisten ja tyttöjen aseman, itsemääräämisoikeuden sekä seksuaali- ja lisääntymisterveyden vahvistaminen, joka on keskeistä myös väestönkasvun hillinnässä, sekä koulutus ja ilmastotoimet. Suomen kehityspolitiikassa edistetään digitaalisia ratkaisuja ja hyödynnetään digitaalisia työkaluja kehitysyhteistyön hankehallinnossa. Suomi ajaa tavoitteitaan myös EU:n kehityspolitiikassa, kansainvälisissä kehitysrahoituslaitoksissa ja YK-järjestöissä. Suomi edistää tehokkaasti suomalaisten yritysten osallistumista EU:n Global Gateway -aloitteen puitteissa rahoitettaviin investointihankkeisiin.

Suomalaisten yritysten toimintamahdollisuuksia kehitysmaissa sekä yritysten edellytyksiä hakea rahoitusta YK:lta, EU:lta ja kehitysrahoituslaitoksilta edistetään ja lisätään suomalaisten yritysten hyödyntämistä kehitysyhteistyössä ja kehityssijoituksissa sekä vahvistetaan kehittyvien maiden omaa rahoitusta. Kansainvälisten taloussuhteiden ja kehitysyhteistyön selonteon mukaisesti kehitysyhteistyössä keskitytään yhä enemmän kauppaa tukevaan kehitysyhteistyörahoitukseen. Suomi edistää molempia osapuolia hyödyttäviä kaupallisia mahdollisuuksia kehittyvien maiden kanssa. Painotetaan kehityspoliittisia finanssisijoituksia, joilla edistetään pääomien kohdistumista yritystoimintaan. Kehitysrahoituksen eri muodot täydentävät toisiaan. Tuloksellisen kehityspolitiikan saavuttamiseksi tarvitaan sekä lahjamuotoista että laina- ja sijoitusmuotoista kehitysrahoitusta.

Suomi jatkaa humanitaarisen avun antamista painottaen kaikkein haavoittuvimpien auttamista. Tavoitteena on myös edistää ja kasvattaa suomalaista rauhanvälitysosaamista myös yhteistyössä yksityisen ja kolmannen sektorin kanssa.

Ukraina on hallituskaudella Suomen suurin kehitysyhteistyön ja humanitaarisen avun kohde. Tuki Ukrainalle -momentille ohjataan yhteensä 56 milj. euroa v. 2027. Momentin määrärahassa on huomioitu edellisen kehyspäätöksen mukainen 10,1 milj. euron vähennys, joka siirtyy valtioainvarainministeriön pääluokkaan Ukrainaan kohdistuvaa Euroopan jälleenrakennus- ja kehityspankin rahoitusta varten. Kaikessa tuessa otetaan huomioon oikeusvaltiorakenteiden vahvistaminen sekä korruptiontorjunta.

Suomen kehitysyhteistyö ehdollistetaan omien kansalaisten vastaanottamiselle ja kansainvälisen sääntöperusteisen järjestyksen tukemiselle. Palautuspolitiikka ja takaisinottojen sujuminen huomioidaan osana Suomen kokonaisvaltaista kumppanuutta kolmansissa maissa ja sitä koskevassa kannanmuodostuksessa ja päätöksenteossa. Hallitus edistää rakentavasti EU:n kehitys- ja kauppapolitiikan sekä ulkosuhteiden hyödyntämistä kolmansien maiden kansalaisten palautussopimusten syntymisen edistämiseksi. Suomi ei jaa kehitysapua hallinnoille tai toimijoille, jotka tukevat Venäjän hyökkäyssotaa. Kehitysyhteistyövarojen käyttöä valvotaan tehokkaasti. Mikäli väärinkäytöksiä havaitaan, tämä johtaa tuen leikkaamiseen tai lakkauttamiseen ja mahdollisuuksien mukaan takaisinperintään.

Varsinaisen kehitysyhteistyön taso v. 2027 on n. 483 milj. euroa. Lisäksi kehittyviä maita tuetaan laina- ja sijoitusmuotoisella kehitysyhteistyörahoituksella n. 35 milj. eurolla. laina- ja sijoitusmuotoisessa määrärahassa on huomioi-

tu 35 milj. euron sopeutus osana talouden tasapainottamistoimia v. 2027. Arvion mukaan Suomen julkinen kehitysrahoitus on v. 2027 yhteensä 1,1 miljardia euroa, joka sisältää selä ulkoministeriölle talousarvioesityksessä kohdennetun määrärahan että muiden ministeriöiden jälkikäteen kehitysrahoitukseksi laskettavat osuudet. Arvion mukaan tämä vastaa noin 0,37 prosenttia bruttokansantulosta. Vuoden 2027 talousarvioesityksessä arvioitu Suomen ilmastorahoitukseksi raportoitava osuus on n. 121 milj. euroa.

Varsinaisen kehitysyhteistyön momentin v. 2027 määrärahasta on valtuuksilla sidottu noin 1,52 milj. euroa tutkimus- ja kehittämistoimintaan.

Toiminnallinen tuloksellisuus

Jatketaan kehitysyhteistyön tuloksellisuuden ja vaikuttavuuden vahvistamista tulosohjauksen avulla. Edistetään tietoon pohjautuvaa päätöksentekoa, riskienhallintaa, tulosten ja vaikutusten mittaamista, raportointia ja arviointia.

Kehitysyhteistyölle annettujen tavoitteiden mukaiset tunnusluvut

	2025 toteutuma	2026 ennakoitu	2027 tavoite
Tuetaan tasa-arvoista ja laadukasta koulutusta (milj. euroa)	69	64	90
Suomalaisten kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyön tuki (milj. euroa)	99	98	98
Humanitaarinen apu ml. Ukraina ja Humanitaarinen katastrofiapu - momentit (osuus kehitysyhteistyöstä %)	20	22	19
Kehittyvien maiden kanssa tehtävässä yhteistyössä tuetaan toimivaa demokratiaa, oikeusvaltiota, ihmisoikeuksia ja elinvoimaista kansalaisyhteiskuntaa (osuus kehitysyhteistyöstä, %)	33	33	25
Vähiten kehittyneisiin maihin (LDC) kohdennettujen maksatusten %-osuus BKTL:stä ¹⁾	0,10	0,08	0,08

¹⁾ LDC-osuudeksi on kansainvälisesti ja EU:ssa sovittu tavoitetasoksi 0,15-0,2% BKTL:sta. LDC-tasoon vaikuttaa merkittävästi varsinaisen kehitysyhteistyön kokonaismäärärahaso ja BKTL:n taso. Määrärahan kokonaistasolla on siten suoria vaikutuksia Suomen LDC-määrärahojen tasoon.

Julkisen kehitysavun määrärahat ja maksatukset (milj. euroa) sekä maksatusten %-osuus BKTL:sta

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025 ¹⁾	2026
Määrärahat yhteensä	998,7	1 082,3	1 257,0	1 274,7	1 177,4	1 208,9	1 064,0	1 033,8
Maksatukset	1 010,1	1 121,4	1 214,1	1 534,3	1 467,2	1 301,7	1 251,2	
%-osuus BKTL:sta	0,42	0,47	0,47	0,57	0,54	0,47	0,44	

¹⁾ Maksatukset ja BKTL-osuus ennakotietoja

Suomen julkinen kehitysyhteistyö sisältää varsinaisen kehitysyhteistyön momentin ja laina- ja sijoitusmuotoisen momentin lisäksi muita kehitysyhteistyöksi raportoitavia eriä eri ministeriöiden hallinnonaloilta. Merkittävimpinä erinä valtiovarainministeriön EU-jäsenmaksun velvoittavat rahoitusosuudet sekä useamman ministeriön alaiset pakolaiskulujen kehitysyhteistyökelpoiset osuudet.

Valtion kehitysyhteistyöksi laskettavat menot vuonna 2026 hallinnonaloittain (1 000 euroa), arvio

Ulkoministeriön hallinnonalalla momentilla 24.30.66	483 306
Ulkoministeriön hallinnonalan muilla momenteilla	210 720
Sisäministeriön hallinnonalalla	125 643

Valtiovarainministeriön hallinnonalalla	255 294
Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla	5 753
Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalalla	286
Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla	1 245
Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla	18 761
Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalla	3 536
Ympäristöministeriön hallinnonalalla	406
Yhteensä	1 104 950

50. Valtionapu Teollisen yhteistyön rahasto Oy:lle

Momentille ei myönnetä määrärahaa.

Valtuus

Valtioneuvosto voi Teollisen yhteistyön rahasto Oy:stä annetun lain (291/1979) 3 §:n 4 momentin ja 3 a ja b §:n nojalla antaa määräämillään ehdoilla yhtiölle sitoumuksia siitä, että valtio korvaa yhtiölle sen luotonanto- ja takaus-toiminnassa mahdollisesti syntyneitä tappioita sekä osake- ja osuussijoitusten menetyksiä ja arvonalennuksia ja valtio maksaa yhtiön ottamasta muusta kuin euromääräisestä lainasta mahdollisesti aiheutuvan kurssitappion. Sitoumuksia saa antaa siten, että niiden piiriin kuuluvien maksettujen luottojen, osake- ja osuussijoitusten ja takausten yhteinen pääomamäärä saa olla vasta-arvoltaan enintään aiemmat tehdyt sitoumukset mukaan lukien 168 188 000 euroa ja nostettujen muiden kuin euromääräisten lainojen yhteinen pääoma enintään 100 000 000 euroa.

2027 talousarvio

—

2026 talousarvio

—

2025 tilinpäätös

—

66. Varsinainen kehitysyhteistyö (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 483 306 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) kehitysyhteistyöstä aiheutuvien menojen maksamiseen
- 2) kehitysyhteistyöhallintoon liittyvien valtion kulutusmenojen, ei kuitenkaan palkkausmenojen, ja kehitysyhteistyöedustustojen turvallisuus- ja kiinteistömenojen maksamiseen
- 3) kansainvälisten järjestöjen, rahoituslaitosten tai näitä vastaavien organisaatioiden rahoittamiseen niissä toimivien asiantuntijoiden menojen maksamiseksi
- 4) humanitaariseen apuun, johon tarkoitettuja määrärahoja voidaan käyttää muiden kuin kehitysmaiden avustamiseen vain poikkeuksellisen laajan humanitaarisen kriisin niin edellyttäessä valtioneuvoston päätöksellä kyseisen maan avunpyyntöön pohjautuen.

Momentin määrärahoista veloitetaan myös valtion virastojen ja laitosten osallistumisesta kehitysyhteistyöhön annettussa laissa (382/1989) tarkoitetuista kehitysyhteistyötehtävistä virastolle tai laitokselle aiheutuvat kustannukset.

Momentilta voidaan myöntää valtionavustusta. Määrärahasta on tarkoitus myöntää valtionavustusta Demo Finlandille ja Oikeusvaltiokeskukselle, joille myönnettävä valtionavustus voi kattaa avustuksen kohteena olevasta toiminnasta aiheutuvien kokonaiskustannusten täyden määrän.

Määrärahaa saa käyttää ennakoiden maksamiseen, jos se on hankkeen toteuttamisen kannalta välttämätöntä.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Momentilta maksettaviin kulutus- ja investointimenoihin liittyvät arvonlisäveromenot maksetaan hallinnonalan arvonlisäveromomentilta 24.01.29.

Käyttösuunnitelma (euroa)

1.	Monenkeskinen kehitysyhteistyö	183 883 000
2.	Maa- ja aluekohtainen kehitysyhteistyö	72 061 000
3.	Euroopan kehitysrachasto	22 000 000
4.	Maittain kohdentamaton kehitysyhteistyö	29 744 000
5.	Humanitaarinen apu	55 000 000
6.	Kehitysyhteistyön suunnittelu- ja tukitoiminnot	2 418 000
7.	Kehitysyhteistyön evaluointi ja sisäinen tarkastus	1 250 000
8.	Tuki kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyölle ja kehitysyhteistyötiedotukselle	97 950 000
9.	Korkotuki-instrumentti	19 000 000
Yhteensä		483 306 000

Valtuus

Vuoden 2027 aikana saa tehdä uusia kehitysyhteistyösopimuksia ja antaa sitoumuksia, joista aiheutuu menoja vuoden 2027 jälkeisille vuosille yhteensä enintään 364 680 000 euroa.

Selvitysosa:

Myöntö- ja sopimusvaltuuksien jakautuminen (euroa)

1.	Monenkeskinen kehitysyhteistyö	132 240 000
2.	Maa- ja aluekohtainen kehitysyhteistyö	82 370 000
3.	Euroopan kehitysrachasto	-
4.	Maittain kohdentamaton kehitysyhteistyö	55 720 000
5.	Humanitaarinen apu	52 500 000
6.	Kehitysyhteistyön suunnittelu ja tukitoiminnot	750 000
7.	Kehitysyhteistyön evaluointi ja sisäinen tarkastus	-
8.	Tuki kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyölle ja kehitysyhteistyötiedotukselle	25 100 000
9.	Korkotuki-instrumentti	16 000 000
Yhteensä		364 680 000

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa), arvio

	2027	2028	2029	2030	2031—	Yhteensä vuodesta 2027 lähtien
Ennen vuotta 2027 tehdyt sitoumukset	343 432	270 989	216 769	97 195	145 836	1 074 221
Vuoden 2027 sitoumukset		97 825	103 325	90 420	73 110	364 680
Menot yhteensä	343 432	368 814	320 094	187 615	218 946	1 438 901

Momentilta rahoitettavat erät tilastoidaan ja raportoidaan kokonaisuudessaan Suomen julkisena kehitysapuna (Official Development Assistance, ODA) taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestölle (OECD).

1. Monenkeskinen kehitysyhteistyö

Käyttökohteeseen ehdotetaan määrärahoja 183 883 000 euroa sekä uusia myöntö- ja sopimusvaltuuksia v. 2027 jälkeisille vuosille yhteensä 132 240 000 euroa.

Merkittävä osa määrärahoista käytetään Suomen maksuosuuksiin Maailmanpankin ja alueellisten kehitysrahoituslaitosten lisärahoituksissa. Toinen kanava ovat yleisavustukset YK:lle. Käyttösuunnitelmakohdalta voidaan rahoittaa myös mainittujen toimijoiden kanssa tehtävää maailmanlaajuisia teemakohtaista kehitysyhteistyötä sekä niiden jäsenmaksuja ja kumppanuusohjelmia.

Käyttösuunnitelmakohdalta rahoitetaan mm. Maailmanpankkiryhmää, YK:n väestörahostoa (UNFPA), Afrikan kehityspankkiryhmää, YK:n lastenrahostoa (UNICEF) ja YK:n tasa-arvojärjestöä (UN Women).

Suomen kehitysyhteistyö tärkeimpien monenkeskisten toimijoiden kanssa perustuu vaikuttamistavoitteisiin, joita on laadittu kehitysyhteistyön tulosohtauksen puitteiksi. Tärkeimmillä Suomen tukemilla monenkeskisillä toimijoilla on käytössään tulosperustainen toimintamalli.

2. Maa- ja aluekohtainen kehitysyhteistyö

Käyttökohteeseen ehdotetaan määrärahoja 72 061 000 euroa sekä uusia myöntö- ja sopimusvaltuuksia v. 2027 jälkeisille vuosille yhteensä 82 370 000 euroa.

Merkittävän osan määrärahojen kohdentamisesta muodostavat maaohjelmat. Suomi tekee kahdenvälistä yhteistyötä Etiopian, Tansanian, Somalian, Nepalín ja Palestiinan kanssa. Suomi tukee lisäksi alueellisia ohjelmia tai hankkeita Afrikassa, Lähi-idässä ja Aasiassa. Käyttösuunnitelmakohdalta rahoitetaan kumppanimaiden sektoriohjelmien yhteisrahoistoja tai hankemuotoista tukea kumppanimaiden hallituksille, kehitysrahoituslaitosten ja YK-toimijoiden kanssa tehtävää maakohtaista tai alueellista temaattista kehitysyhteistyötä sekä valtionavustuksia suomalaisille ja kansainvälisille kansalaisjärjestöille, yrityksille, tutkimuslaitoksille, yliopistoille ja säätiöille. Määrärahalla voidaan hankkia asiantuntijapalveluita ohjelmien suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin. Määrärahaa voidaan ohjata myös Suomen linjauksen mukaiseen humanitaariseen apuun toiminnan kannalta merkittävien maiden tai alueiden pitkittyneiden kriisien tai äkillisten kriisien ja katastrofien hoitamiseen sekä näiden kriisien ja katastrofien ennaltaehkäisyyn tai niistä toipumiseen.

Määrärahoja käytetään myös kehitysyhteistyöedustustojen turvallisuus- ja kiinteistömenojen maksamiseen.

Yhteistyön tuloksia arvioidaan hankearviointien ja maaohjelmamekanismin kautta.

3. Euroopan kehitysrahasto

Käyttökohteeseen ehdotetaan määrärahoja 22 000 000 euroa.

Euroopan kehitysrahastosta (EKR) rahoitetaan Cotonoun sopimukseen perustuvaa EU:n sekä Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren maiden (AKT-maat) välistä kehitysyhteistyötä. Tuki kohdennetaan Eurooppalaisen kehityspoliittisen konsensuksen ja Cotonou-kumppanuussopimuksen linjausten mukaisesti Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen neljännessä osassa tarkoitettujen merentakaisen maiden ja alueiden kanssa tehtävään yhteistyöhön.

Osaa varoista hallinnoi Euroopan investointipankki (EIB). Suomi toimii sisäisen rahoitussopimuksen mukaisesti EIB:n kautta takaajana AKT-maille myönnettävissä lainoissa. EKR-osuuden maksukaton lisäksi varaudutaan mahdollisiin lainatakausmaksuihin.

4. Maittain kohdentamaton kehitysyhteistyö

Käyttökohteeseen ehdotetaan määrärahoja 29 744 000 euroa sekä uusia myöntö- ja sopimusvaltuuksia v. 2027 jälkeisille vuosille yhteensä 55 720 000 euroa.

Käyttösuunnitelmakohdalta rahoitetaan kehitysinnovaatio- ja liikekumppanuusohjelmia sekä YK:n alaisten järjestöjen, ohjelmien ja rahastojen ja kehitysrahoituslaitosten sekä muiden monenkeskisten järjestöjen muita kuin tiettyyn

maahan tai alueeseen liittyviä temaattisia hankkeita sekä kansainvälisten järjestöjen asiantuntijaohjelmia ja näihin liittyviä rekrytointikuluja.

5. Humanitaarinen apu

Käyttökohteeseen ehdotetaan määrärahoja 55 000 000 euroa sekä uusia myöntö- ja sopimusvaltuuksia v. 2027 jälkeisille vuosille yhteensä 52 500 000 euroa.

Humanitaarinen apu ohjataan YK-järjestöjen, kansainvälisen Punaisen Ristin ja puolikuun liikkeen kautta.

Käyttösuunnitelmakohdalta rahoitetaan yleisavustukset keskeisille kansainvälisille humanitaarisille järjestöille, joita ovat mm. YK:n pakolaisjärjestö (UNHCR), YK:n humanitaarisen avun koordinaatioyksikkö (OCHA) ja YK:n kansainvälinen strategia tuhojen vähentämiseksi (UNISDR). Määrärahasta rahoitetaan myös Punaisen Ristin Kansainvälistä Komiteaa (ICRC). Yleisavustusten lisäksi käyttösuunnitelmakohdalta tuetaan maakohtaisia ja alueellisia avustusoopperaatioita sekä humanitaarista miinanraivausta.

Humanitaarisen avun tuloksellisuutta seurataan avustusjärjestöjen omien tuloksellisuutta arvioivien tunnuslukujen sekä vaikuttamissuunnitelmien avulla.

Humanitaarista apua myönnetään myös tuki kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyölle ja kehitysyhteistyötiedotukselle käyttösuunnitelmakohdalta, tuki Ukrainalle-momentilta sekä humanitaarisen katastrofiavun momentilta sekä mahdollisesti maa- ja aluekohtaisen kehitysyhteistyön käyttösuunnitelmakohdalta yhteensä arviolta noin 60 milj. euron edestä.

6. Kehitysyhteistyön suunnittelu ja tukitoiminnot sekä kehityspoliittinen tiedotus

Käyttökohteeseen ehdotetaan määrärahoja 2 418 000 euroa sekä uusia myöntö- ja sopimusvaltuuksia v. 2027 jälkeisille vuosille yhteensä 750 000 euroa.

Käyttösuunnitelmakohdan määrärahaa käytetään mm. kehitysyhteistyön tietojärjestelmien ja muun kehitysyhteistyöhallinnon kehittämiseen sekä sitä tukevien asiantuntijapalvelujen hankkimiseen, kehitysyhteistyön henkilöstön koulutukseen, kehitysviestintään ja kehityskasvatukseen, kehityspoliittiseen suunnittelu- ja tutkimustoimintaan sekä asianajokuluihin ja asian selvittämisestä aiheutuviin muihin kuluihin väärinkäyttöepäilytapauksissa.

Käyttösuunnitelmakohdan määrärahoja käytetään myös vapaaehtoisrahoituksena OECD:n kehitysapukomitean ja tilastokomitean alaiseen työhön, kansainvälisen kehitysyhteistyön avoimuutta ja korruption vastaista työtä sekä toimialakohtaista kehittämistä.

7. Kehitysyhteistyön evaluointi ja sisäinen tarkastus

Käyttökohteeseen ehdotetaan määrärahoja 1 250 000 euroa.

Evaluointitoiminnan tavoitteena on tietoperustainen päätöksenteko. Kehitysyhteistyön evaluointitoimi on järjestelmällistä ja kattaa kaikki kehitysyhteistyömuodot ja rahoituskanavat. Käyttösuunnitelmakohdalta rahoitetaan kehitysyhteistyötä koskevat keskitetyt evaluoinnit ja tuetaan evaluointitoiminnan kehittämistä ja evaluointiedon hyödyntämistä ulkoministeriössä ja sen yhteistyökumppanien parissa.

Sisäinen tarkastus arvioi ja antaa suosituksia sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan edelleen kehittämiseksi kehitysyhteistyössä.

8. Tuki kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyölle ja kehitysyhteistyötiedotukselle

Käyttökohteeseen ehdotetaan määrärahoja 97 950 000 euroa sekä uusia myöntö- ja sopimusvaltuuksia v. 2027 jälkeisille vuosille yhteensä 25 100 000 euroa.

Kansalaisjärjestöjen kautta kanavoitavalla avulla vahvistetaan kehittyvien maiden elinvoimaista, moniarvoisuuteen ja oikeusperustaisuuteen pohjautuvaa ja aktiivista kansalaisuutta edistävää yhteiskuntaa. Tukea myönnetään hankkeisiin, jotka täyttävät asetetut laatukriteerit ja edistävät Suomen kehityspoliittisten tavoitteiden toteutumista.

Merkittävin osa määrärahoista kohdennetaan suomalaisten järjestöjen kautta ohjelmatukena. Käyttösuunnitelmakohdalta rahoitetaan myös muiden suomalaisten kansalaisjärjestöjen hankkeita. Käyttösuunnitelmakohdan määrärahaa voidaan käyttää myös kansalaisjärjestöjen Suomessa tapahtuvaan kehitysviestintään ja globaalikasvatukseen. Lisäksi tukea myönnetään kansainvälisille kansalaisjärjestöille (INGOt) ja EU-rahoitteisten hankkeiden kansallisiin osuuksiin.

Ohjelmaturkijärjestöille tehtävistä myönnoistä osa rahoituksesta kohdennetaan Euroopan komission pelastuspalvelun ja humanitaarisen avun pääosaston myöntämän erityisstatuksen omaavien järjestöjen humanitaariseen työhön ja muun myönnetyn rahoituksen osalta avustuksen saaja voi myöhemmin kumppanimaiden tai -alueiden kohdatessa äkillisen kriisin tai katastrofin esittää käyttötarkoituksen muutosta humanitaariseen apuun.

Määrärahasta on tarkoitus myöntää valtionavustusta Demo Finlandille ja Oikeusvaltiokeskukselle. Määrärahan käytetään demokratian ja oikeusvaltiokehityksen edistämiseen. Demo Finland on suomalaisten eduskuntapuolueiden yhteistyöjärjestö ja edistää moniarvoista demokratiakehitystä. Oikeusvaltiokeskus on Helsingin yliopistoon perustettu verkostomainen toimija, joka tukee oikeusvaltioperiaatteiden vahvistamista kokoamalla yhteen suomalaista oikeusalan asiantuntemusta ja edesauttamalla tämän osallistumista alan yhteistyöhön kehittyvissä maissa.

Käyttösuunnitelmakohdalta myönnettävien valtionavustusten hakijoille asetetaan valtionavustuslain mukainen vaatimus omarahoitusosuudesta.

9. Korkotuki-instrumentti

Käyttökohteeseen ehdotetaan määrärahoja 19 000 000 euroa sekä uusia myöntö- ja sopimusvaltuuksia v. 2027 jälkeisille vuosille yhteensä 16 000 000 euroa.

Määrärahat kohdennetaan tukemaan kehittyvien maiden taloudellista ja sosiaalista kehitystä OECD:n vientiluottoja ja korkotukiluottoja koskevan niin sanotun konsensussopimuksen mukaisesti. Kehittyviin maihin myönnettävistä korkotukiluotoista on säädetty laissa kehitysmaihin myönnettävistä korkotukiluotoista (1114/2000). Käyttösuunnitelmakohdan määrärahaa voi käyttää myös myönnettyjen luottojen käytön seurantaan ja valvontaan, hanke-esitysten valmisteluun ja arviointiin sekä hankkeisiin liittyvän teknisen avun tukemiseen. Määrärahaa ohjataan myös uuteen investointitukeen kehittyville maille (Public Sector Investment Facility).

Määrärahan käytöstä arvioidaan kulutusmenojen osuudeksi 4 % ja siirtomenojen osuudeksi 96 %.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kehitysyhteistyön rahoituksen vähentäminen (HO 2023)	-52 000
Säästön aikaistus (Lisätoimet 2024)	30 000
Tasomuutos	48 567
Yhteensä	26 567
2027 talousarvio	483 306 000
2026 talousarvio	456 739 000
2025 tilinpäätös	523 489 000

(67.) *Demokratia- ja oikeusvaltiotuki* (siirtomääräraha 2 v)

2025 tilinpäätös 2 904 000

68. Kehitysyhteistyön yhteistoimintahankkeet (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 35 595 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää ministeriön ja muiden kehitysyhteistyön avunantajamaiden ministeriöiden, edustustojen tai virastojen sekä ODA-kelpoisten kansainvälisten järjestöjen ja Euroopan unionin toimielinten yhteistoimintahankkeiden menojen maksamiseen niistä saatujen tulojen puitteissa.

Selvitysosa: Määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon ministeriön ja yhteistoimintahankkeiden menojen osuus yhteensä 35 598 000 euroa, josta Euroopan komission kontribuutiot ovat hankkeittain: Luonnonvarat ja ilmastomuutos kunnissa -hanke 5 607 000 euroa, Teknisen tuen yhteistyö koulutussektorilla -hanke Nepalissa 1 636 000 euroa, EU:n ydinturvallisuus ja ydinmateriaalivalvonta -hanke Ukrainassa 607 000 euroa, EU Digital Ethiopia Skills and TVET Action (DESTA) 1 493 000 euroa, DATA 4CMR - Enhancing geodata management in Central Asia 1 395 000 euroa, Ydinturvallisuus ja ydinmateriaalivalvonta -hanke ydinmateriaalivalvonnan vahvistamiseksi Afrikan unionin alaisen ydinenergiakomission (AFCONE) kautta Afrikassa 961 000 euroa, Etiopia, REILA III, Tuki maailmanhallinnan kehittämiseen Etiopiasa 2 524 000 euroa sekä EU:n Kiertotalouskeskus -EU CERC -hanke Sitran ja Belgian kehitysyhteistyöviraston (ENABEL) kautta 4 005 000 euroa. Lisäksi momentilta rahoitetaan EU:n SISU Teknisen avun ohjelma Ukrainassa -hanketta 17 370 000 euroa.

Vastaavat tulot on budjetoitu momentille 12.24.99. Momentin määräraha ei kasvata ulkoministeriön rahoitusosuutta hankkeille eikä vaikuta Suomen julkisen kehitysavun määrään.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

EU-yhteistoimintahankkeet v. 2026	-13 104
EU-yhteistoimintahankkeet v. 2027	35 595
Yhteensä	22 491
2027 talousarvio	35 595 000
2026 talousarvio	13 104 000
2025 tilinpäätös	15 886 000

69. Tuki Ukrainalle (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 56 474 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) Ukrainaa tukeviin kahden- ja monenvälisiin hankkeisiin, ml. alueelliset hankkeet
- 2) humanitaariseen apuun Ukrainalle
- 3) kansainvälisten järjestöjen, rahoituslaitosten ja näitä vastaavien organisaatioiden Ukraina-hankkeisiin ja näissä toimivien rahastojen tukemiseen
- 4) kansainvälisissä järjestöissä ja niitä vastaavissa organisaatioissa toimivista asiantuntijoista näille organisaatioille aiheutuvien menojen maksamiseen
- 5) Ukrainan tukemiseen liittyvien valtion kulutusmenojen, ei kuitenkaan palkkausmenojen, ja Suomen Kiovan suurlähetystön turvallisuus- ja kiinteistömenojen maksamiseen
- 6) Ukrainan sekaluottoinstrumenttiin, Ukraine Investment Facility (UIF).

Momentilta voidaan myöntää valtionavustusta.

Määrärahaa saa käyttää ennakoiden maksamiseen, jos se on toteuttavien hankkeiden kannalta välttämätöntä.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Momentilta maksettaviin kulutus- ja investointimenoihin liittyvät arvonlisäveromenot maksetaan hallinnonalan arvonlisäveromomentilta 24.01.29.

Valtuus

Vuoden 2027 aikana saa tehdä uusia sitoumuksia, joista aiheutuu menoja vuoden 2027 jälkeisille vuosille yhteensä enintään 40 000 000 euroa.

Finntundille voidaan antaa Teollisen yhteistyön rahasto Oy:stä annetun lain (291/1979) 3 §:n 4 momentissa tarkoitettuja sitoumuksia erityisriskirahoitukseen liittyvien tappioiden korvaamisesta valtioneuvoston muutoin määräämin ehdoin siten, että sitoumusten piiriin kuuluvien maksettujen luottojen, osake- ja osuussijoitusten yhteinen pääomamäärä saa olla vasta-arvoltaan enintään 20 000 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahaa käytetään julkisen kehitysyhteistyön (ODA) kriteerien mukaisesti.

Määrärahaa käytetään Ukrainan tukemiseen ml. humanitaarisen tilanteen, yhteiskunnan kriittisten toimintojen, materiaalien tarpeiden sekä pitkän aikavälin kehitysyhteistyön tukemiseen. Määrärahaa käytetään myös Ukrainan jälle rakennuksen valmistelun, toteuttamisen ja seurannan tukemiseen. Määrärahaa voidaan kohdentaa käytettäväksi alueellisesti Venäjän hyökkäyssodan vaikutuksiin vastaamiseksi ja ukrainalaisten tukemiseksi.

Määrärahaa rahoitetaan sektoriohjelmien yhteisrahastoja, sektoribudjettitukea, kehitysrahoituslaitosten ja YK-toimijoiden kanssa tehtävää maakohtaista tai alueellista temaattista kehitysyhteistyötä sekä valtionavustuksia suomalaisille tai kansainvälisille kansalaisjärjestöille, yrityksille, tutkimuslaitoksille, virastoille, korkeakouluille, toisen asteen oppilaitoksille, kaupungeille ja kunnille sekä säätöille.

Yhteistyön tuloksia arvioidaan hankearviointien ja soveltuvin osin maaohjelmamekanismin kansallisen Ukrainan jälle­rakennussuunnitelman kautta.

Suomen kansallisen Ukrainan jälleenrakentamissuunnitelman mukaisesti Finnfundin pääomaa korotettiin 25 milj. eurolla vuonna 2024. Pääomakorotus ja erityisriskirahoitus Ukrainassa on osa identifioituja rahoitusratkaisuja, joilla helpotetaan suomalaisten yritysten osallistumista Ukrainan jälleenrakentamiseen. Mahdolliset tappiot tulevat korvattavaksi aikaisintaan vuonna 2028. Tappiokorvauksen tarkemmista ehdoista päättää valtioneuvosto.

Määrärahan käytöstä arvioidaan kulutusmenojen osuudeksi 3 000 000 euroa ja siirtomenojen osuudeksi 53 474 000 euroa. Kulutusmenot pitävät sisällään Suomen Kiovan suurlähetystön turvallisuus- ja kiinteistömenot.

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2027	2028	2029	2030	2031-	Yhteensä vuodesta 2027 lähtien
Ennen vuotta 2027 tehdyt sitoumukset	20 217	15 835	9 900	11 800		57 752
Vuoden 2027 sitoumukset		8 000	8 000	8 000	16 000	40 000
Menot yhteensä	20 217	23 835	17 900	29 800	16 000	97 752

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Erityisasiantuntijan palkan tasokorotus ministeriössä (siirto momentille 24.01.01)	-5
Erityisasiantuntija Suomen Kiovan suurlähetystössä (siirto momentille 24.01.01)	-390
Yhteensä	-395

2027 talousarvio	56 474 000
2026 I lisätalousarvio	—
2026 talousarvio	56 869 000
2025 tilinpäätös	47 236 000

88. Finnfundin (Teollisen yhteistyön rahasto Oy) pääoman korottaminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 5 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Finnfundin (Teollisen yhteistyön rahasto Oy) uusien osakkeiden merkitsemisestä valtiolle aiheutuvien menojen maksamiseen.

Selvitysosa: Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

2027 talousarvio	5 000 000
2026 talousarvio	5 000 000
2025 tilinpäätös	4 999 870

89. Kehityspoliittiset lainat ja sijoitukset (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 34 730 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) sijoituksiin, rahastoihin ja muihin rahoitusvälineisiin osana Suomen kehitysyhteistyötä
- 2) lainoihin osana Suomen kehitysyhteistyötä
- 3) enintään 150 000 euroa laina- ja sijoitustoiminnasta aiheutuvien neuvonantajapalveluiden sekä oikeudellisten palveluiden kustannusten maksamiseen.

Lainat voidaan myöntää vakuutta vaatimatta sekä etuoikeusasemaltaan alisteisina lainansaajan muille vieraan pääoman ehtoisille lainoille (laki valtion lainanannosta sekä valtiontakauksesta ja valtiontakuusta 449/1988 4 §; 4 a §).

Lainaa Kansainväliselle kehitysjärjestölle (International Development Association, IDA) myönnettäessä voidaan luopua lainanannosta sekä valtiontakauksesta ja valtiontakuusta annetun lain (449/1988) 5 §:n edellyttämästä lainanantajan erillisestä tilintarkastusoikeudesta sekä sopia lainanannosta sekä valtiontakauksesta ja valtiontakuusta annetun lain (449/1988) 8 §:n, valtion lainanannosta sekä valtiontakauksesta ja valtiontakuusta annetun valtioneuvoston asetuksen (450/1988) 5 ja 7 §:n sekä korkolain (633/1982) 4 ja 12 §:n säännöksiä matalammasta viivästys- ja lisäkorosta tai niiden perimättä jättämisestä.

Finnfundille (Teollisen yhteistyön rahasto Oy) vuoden 2016 talousarviossa momentille 24.30.89 osoitetusta määrärahasta myönnetystä 130 000 000 euron vaihtovelkakirjasta voidaan kovertoida vuonna 2027 yhtiön osakkeiksi korkeintaan 50 000 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahaa käytetään julkisen kehitysyhteistyön (ODA) kriteerien mukaisesti. Määräraha on tarkoitettu käyttöä kohteisiin, jotka kansantalouden tilinpidossa eivät lisää valtiontalouden alijäämää ja joilla on palautusmaadote. Määrärahaa käytetään ulkoministeriön Kehityspoliittisen sijoitusstrategian 2025 - 2027 mukaisesti. Hallitusohjelman mukaisesti määrärahan käytössä painotetaan sijoituksia, joilla edistetään pääomien kohdistumista yritys-toimintaan.

Kehityspoliittiset lainat raportoidaan noin 60—70 -prosenttisesti ja kehityspoliittiset sijoitukset sekä laina- ja sijoitus-toiminnasta aiheutuvat menot 100-prosenttisesti Suomen julkisena kehitysapuna (ODA) OECD:lle.

Vuoden 2026 toisessa lisätalousarviossa hyväksyttiin Finnfundille myönnettävään lainaan ehto, jonka mukaan valtio voi vaihtaa lainan yhtiön osakkeiksi. Finnfundin vaihtovelkakirjalainan osittaisella konvertoinnilla vahvistetaan yhtiön omavaraisuutta ja turvataan yhtiölle annetun erityistehtävän hoito. Konvertoinnilla ei ole vaikutusta momentin 24.30.89 määrärahan mitoitukseen vuoden 2027 talousarviossa. Valtion korkotulot vähenisivät v. 2027 noin 0,1 milj. euroa. Vuodesta 2028 alkaen valtion tulot vähenisivät vuosittain lyhennysten osalta noin 1,7 milj. euroa ja korkotulojen osalta noin 0,25 milj. euroa, ja korkotulojen menetys pienenesi asteittain.

Määrärahan käytöstä arvioidaan kulutusmenojen osuudeksi 150 000 euroa ja sijoitusmenojen osuudeksi 34 580 000 euroa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tasomuutos (Lisätoimet 2026, kevät)	-35 000
Yhteensä	-35 000

Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

2027 talousarvio	34 730 000
2026 talousarvio	69 730 000
2025 tilinpäätös	69 730 000

90. Ulkoministeriön hallinnonalan muut menot

(23.) Etyj-puheenjohtajuus (siirtomääräraha 2 v)

Selvitysosa: Momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Etyj-puheenjohtajuuden päättyminen v. 2025 lopussa	-1 938
Yhteensä	-1 938

2026 talousarvio	1 938 000
2025 tilinpäätös	10 081 000

50. Eräät valtionavut (kiinteä määräraha)

Selvitysosa: Momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Edustustoverkon toiminnan turvaaminen (siirto momentille 24.01.01)	-580
Kansalaisjärjestöjen tukeminen; kertaluonteinen lisäys	-70
Valtionavustukset (siirto momentille 24.01.02)	-1 240
Yhteensä	-1 890

2027 talousarvio	—
2026 talousarvio	1 890 000
2025 tilinpäätös	1 143 779

51. Häädänalaisten avustaminen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) konsulipalvelulain (498/1999) mukaan hädänalaisessa asemassa olevien henkilöiden kotiuttamisesta ja avustamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen
- 2) edellisistä aiheutuviin tileistä poistoihin
- 3) avustuksien maksamiseen ulkomailla
- 4) konsulipalvelulain 41 c §:n mukaisen Suomen ulkopuolella annettavan konsulipalvelun menoihin.

2027 talousarvio	500 000
2026 talousarvio	500 000
2025 tilinpäätös	8 031

66. Eräät jäsenmaksut ja rahoitusosuudet (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 149 280 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) ulkoministeriön toimialaan liittyvien järjestöjen jäsenmaksujen ja vapaaehtoisten rahoitusavustusten maksamiseen
- 2) Euroopan rauhanrahaston vähimmäistalletusjärjestelmän ennakkomaksuihin.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Maksuosuus Pohjoismaiden ministerineuvoston talousarvioon	24 168 000
Maksuosuus YK:n talousarvioon	11 375 000
Maksuosuus YK:n rauhanturvajoukoille	15 705 000
Maksosuudet muille YK:n alaisille järjestöille ja rahastoille	3 452 000

Kemiallisen aseiden kieltojärjestön jäsenmaksu (OPCW)	320 000
Maksuosuudet Euroopan Neuvostolle	4 433 000
Maksuosuudet Natolle	11 089 000
OECD:n jäsenmaksu	3 447 000
WTO:n jäsenmaksu	963 000
Maksuosuudet Etyjin talousarvioihin	3 875 000
Maksuosuus Euroopan rauhanrahastoon	65 966 000
Muut maksuosuudet EU:lle	309 000
Ydinkoekieltosopimus; Suomen maksuosuus valmistelukomitean kustannuksista	500 000
Maksuosuus kansainväliselle rikostuomioistuimelle (ICC)	1 620 000
Muut jäsenmaksut ja rahoitusosuudet	2 058 000
Yhteensä	149 280 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Maksuosuus Euroopan rauhanrahastoon	2 015
Maksuosuus kansainväliselle rikostuomioistuimelle (ICC)	-80
Maksuosuus Pohjoismaiden ministerineuvoston talousarvioon	-1 965
Maksuosuus YK:n rauhanturvajoukoille	-1 874
Maksuosuus YK:n talousarvioon	-227
Muut muutokset jäsenmaksuissa ja rahoitusosuuksissa	-558
OECD:n jäsenmaksu	-116
Suomen jäsenmaksuosuus Euroopan neuvostolle	-43
Suomen maksuosuus Naton siviilibudjettiin (Civil Budget)	550
WTO:n jäsenmaksu	16
Yhteensä	-2 282

2027 talousarvio	149 280 000
2026 talousarvio	151 562 000
2025 tilinpäätös	163 265 000

67. Humanitaarinen katastrofiapu (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 30 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Suomen osallistumiseen humanitaaristen järjestöjen hallinnoimiin maailmanlaajuisiin ja maa-kohtaisiin humanitaarisen avun rahastoihin.

Momentilta voidaan myöntää valtionavustusta.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Määrärahaa saa käyttää humanitaarisen sektorin maailmanlaajuisen ja maakohtaisten rahastojen tukemiseen. Rahastot allokoivat varoja maa- ja aluekohtaisiin humanitaarisiin katastrofitilanteisiin.

Humanitaarinen katastrofiapu ohjataan YK-järjestöjen, kansainvälisen Punaisen Ristin ja puolikuun liikkeen kautta.

Humanitaarisen katastrofiavun tuloksellisuutta seurataan rahastojen ja järjestöjen omien tuloksellisuutta arvioivien tunnuslukujen sekä vaikuttamissuunnitelmien avulla.

2027 talousarvio	30 000 000
2026 talousarvio	30 000 000

95. *Kurssivaihtelut* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) valtiolla käytössä olevien taloushallinnon tietojärjestelmien valuuttatietojen ja pankkien virallisten päivänkurssien välisten laskennallisten kurssierojen kattamiseen

2) muiden valuuttamääräisten ulkomaisten maksujen laskennallisten kurssierojen kattamiseen.

2027 talousarvio	500 000
2026 talousarvio	500 000
2025 tilinpäätös	659 815